

PLADASK I FRAMTIDEN

Ruotsin kieliopin verkkosimulaatiokurssi

Jenni Kolmisoppi
Kehittämishankeraportti

Toukokuu 2006

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

KUVAILEHTI

15.5.2006

Tekijä(t) Kolmisoppi, Jenni Marianne	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 31	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi PLADASK I FRAMTIDEN Ruotsin kieliopin verkkosimulaatiokurssi		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) Hannula, Kaija		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työn tarkoituksena on kuvata yhden Moodle-ympäristössä toteutettavan verkkosimulaatiokurssin suunnittelu- ja tekovaihetta. Kurssi on osa Opetushallituksen osittain rahoittamaa Tietoyhteiskunta-ohjelmaa ja sen Kielioppia@!-projektia, jota koordinoi Linnalan opisto (Savonlinna). Toinen yhteistyöoppilaitos on Mikkelin kansalaisopisto.</p> <p>Työssä tarkastellaan Pladask i framtiden (suom. esim. Päistikkaa tulevaisuuteen) – nimisen kielioppisimulaation syntymistä ja käytännön toteuttamisen haasteita. Työssä tutkitaan myös kahden eri oppimisalustan, Moodlen ja Optiman eroja ja yhtäläisyyksiä, sekä Moodlen soveltuvuutta simulaatioon. Lopuksi perehdytään verkon välityksellä tapahtuvaan kommunikointiin muiden projektihenkilöiden kanssa.</p> <p>Työ osoitti, että verkkosimulaation luomisessa tulee ottaa huomioon vuorovaikutuksen syntyminen ja sen muodot sekä verkkopedagogiikan haasteet. Sen johdosta voidaan myös sanoa, että Moodlessa ja Optimassa on joitakin eroavaisuuksia, mutta runsaasti yhtäläisyyksiä, ja siksi Moodle näyttää soveltuvan simulaatioon.</p> <p>Työn tulosten perusteella voidaan todeta, että verkko-opetus ja -oppiminen tulee tulevaisuudessa lisääntymään, ja että opetushenkilökunnan tulisi entistä paremmin perehtyä verkkoratkaisuihin sekä verkkopedagogiikkaan.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Kielioppi, Moodle, oppiminen, Optima, ruotsin kieli, simulointi, verkko-opetus, verkkopedagogiikka		
Muut tiedot		

Author(s) Kolmisoppi, Jenni Marianne	Type of Publication Development project report	
	Pages 31	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title PLADASK I FRAMTIDEN Net Simulation Course in Swedish Grammar		
Degree Programme Vocational teachers education		
Tutor(s) Hannula, Kaija		
Assigned by		
Abstract <p>The main goal of the work was to describe planning and making of one net simulation course, realised in Moodle-environment. As the project was a go-operation project between three teachers living in different towns, communication between them took place through Internet. One of the goals of the work was also to describe how that communication proceeded. Making of the course is part of the Tietoyhteiskunta (Information society) -program and its Kielioppi@! (Gramm@r)-project, that is a collaborative project of community colleges in Mikkeli (Mikkelin kansalaisopisto) and Savonlinna (Linnalan opisto).</p> <p>The work studied a grammar simulation called Pladask i framtiden ("Head first to the future"). Making and practical problems of the course are viewed in this work. We examine similarities and differences between two different learning environments, Moodle and Optima, and applicability of Moodle to simulation. Last there comes a short review of communication throught the Internet between project participants.</p> <p>The work showed that teachers should pay attention to making computer-supported interaction and net pedagogy. There are also both similarities and differencies between the two environments. Therefore we can say, that Moodle seems to be sutable for simulation.</p> <p>Based on the results of the work we could say, that net based teaching and learning will become more and more common and that teaching personnel should make themselves more familiar with net solutions and net pedagogy.</p>		
Keywords e-learning, grammar, learning, Moodle, net pedagogy, Optima, Simulation, Swedish		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	1
2 OPPIMINEN TIETOKONEEN VÄLITYKSELLÄ.....	2
2.1 Teknologian käyttö opetuksessa.....	2
2.2 Oppimista edistävä vuorovaikutus verkko-opiskelussa.....	3
2.3 Verkkopedagogiikasta.....	6
3 PLADASK I FRAMTIDEN -KIELIOPPISIMULAATIO.....	7
3.1 Simulaatio kielenopetuksessa.....	7
3.2 Verkko-oppimisympäristöistä.....	8
3.3 Hankkeen tausta.....	9
3.3.1 Työryhmä.....	9
3.3.2 Aikataulu.....	9
3.3.3 Tavoitteet.....	11
3.3.4 Kohderyhmä.....	12
3.3.5 Hankkeen pedagoginen tausta.....	12
3.4 Työn suunnittelu.....	15
3.4.1 Juonesta käsikirjoitukseksi.....	15
3.4.2 Kielioppisisältöjen valinta.....	18
3.4.3 Käytännön ongelmia.....	18
3.5 Moodlen ja Optiman vertailua.....	20
4 LOPUKSI.....	21
4.1 Mitä opimme tästä.....	21
4.2 Kokemuksia projektioppimisesta.....	22
4.3 Tulevaisuuden kehittämiskohteita.....	23
5 LIITTEET.....	24
LIITE 1, opiskelijoille lähetettävä kirje.....	24
LIITE 2, Mainos kansalaisopistojen esitteessä.....	25
LIITE 3, kurssin etusivu osoitessa.....	25
6 LÄHTEET.....	26
KUVIOT	
KUVIO1. Piirityöskentely.....	12
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Juoni ja käsikirjoitus.....	16

1 JOHDANTO

Työn tavoitteena on tarkastella Mikkelin kansalaisopiston ja Linnalan opiston (Savonlinna) yhteistyönä syntyvän ruotsin kieliopin verkkosimulaatiokurssin syntymistä. Kurssin suunnittelu, teko ja pitäminen ovat osa näiden opistojen toteuttamaa Kielioppi@!-projektia, jota osin rahoitetaan Opetushallituksen Tietoyhteiskunta-ohjelman kautta. Oma roolini projektissa on luoda ruotsin kurssi; projektissa tehdään ja toteutetaan myös englannin kurssi.

Kurssin idea syntyi Linnalan opistossa, jossa simulaatio-tyyppisiä kursseja on tehty ja järjestetty aiemminkin. Jotta mukaan saataisiin opettajia laajemmaltikin, he pyysivät Mikkelin kansalaisopistoa yhteistyöhön. Samalla tutkitaan kahden oppimisalustan, Optiman ja Moodlen eroja ja Moodlen soveltuvuutta simulaatioon. Kurssi on tarkoitettu lähinnä yläasteen päättävälle ja lukioon siirtyville opiskelijoille, mutta se soveltuu kelle tahansa vastaavan kielitaidon tason omaavalle.

Verkkokurssi tuntui heti opiskelujen alkaessa sopivalta aiheelta kehittämishankkeeksi, vaikkei se suoraan päätyöhöni Mikkelin ammattiopiston Liiketalouden alalla liitykään. Opetan kuitenkin myös kaksoistutkintoa suorittavia lukiolaisia, joten lukioon siirtyvien kielioppiongelmat ovat minullekin tuttuja.

En ole aiemmin tehnyt verkkosimulaatiota ja kokemukseni verkko-opettamisesta ylipäänsä ovat hyvin vähäiset, joten taustalla on ajatus siitä, että opin paremmin käyttämään hyödyksi verkkoteknologisia opetusjärjestelyjä.

Olemme lähteneet rakentamaan kurssia, joka olisi ”erilainen” ja kiinnostaisi niitäkin, jotka eivät perinteisillä koulun kielioppikursseilla viihdy. Kun tilanne on aidonkaltainen, kielenkäyttökin on käsityksemme mukaan luontevampaa. Työstä voi olla hyötyä jokaiselle verkkokurssia suunnittelevalle ja erityisesti simulaatiosta kiinnostuneelle opettajalle.

2 OPPIMINEN TIETOKONEEN VÄLITYKSELLÄ

2.1 Teknologian käyttö opetuksessa

Hakkaraisen (2001, 17) mukaan uusi teknologia näyttää avaavan uusia oppimisen mahdollisuuksia, mutta hän toteaa, ettei aikuisväestöllä ole samanlaisia mahdollisuuksia kasvaa tieto- ja viestintäteknikan maailmaan kuin nuorella sukupolvella. Projektimme kohderyhmänä ovat lukioon siirtyvät opiskelijat, joten heidän kohdallaan ongelmia tietokoneen käytön suhteen ei pitäisi syntyä. Olemme kuitenkin luoneet kurssille opiskelijahahmoja, jotta pääsemme katsomaan kurssia myös opiskelijan silmin ja näkemään, millaisia ongelmia voisi syntyä. Lisäksi pyrimme testaamaan kurssimme ulkopuolisella lukijalla ennen kurssin alkua.

Tietokäsityksen muuttuminen ja tietoyhteiskunnan tavoitteet asettavat Taalaksen (2005, 12) mukaan uudenlaisia odotuksia koulussa kehitettävillä taidoilla ja osaamisella. Hän kirjoittaa, että opettajien odotetaan muuttavan opetuskäytäntöitään joustavia oppimisen malleja tukeviksi vallitsevien pedagogisten näkemysten mukaisesti. Sallilan (2001, 7) mukaan tieto- ja viestintäteknikan kehitys on ollut monella tavalla iso kysymys viime vuosien koulutuspolitiikassa ja käytännön koulutyössä.

Taalas (2005, 13) kirjoittaa, ettei teknologian käyttö saa missään tilanteessa olla itsearvoista, mutta sen avulla on mahdollista luoda oppimistilanteita, jotka perinteisin keinon olisivat vaikeita tai mahdottomia toteuttaa. Hakkarainen (2001, 18-19) toteaa, että tietoverkkojen kehityksen sekä edullisten tietokonelaitteiden, langattomien verkkojen ja erilaisten älykkäiden tutkimusvälineiden avulla oppimisen uudet mahdollisuudet voidaan ulottaa kaikkiin toimintaympäristöihin, sekä kouluun että sen ulkopuolelle. Erityisesti haja-asutusalueelle tämä tuo uusia, laajempia kouluttautumismahdollisuuksia. Uskoisin tämän uudenlaisen mahdollisuuden lisäävän kiinnostusta kurssiamme kohtaan juuri haja-asutusalueilla.

Taalaksen (2005, 14) mukaan tietoyhteiskunnan haasteiden ja muuttuvien opetusympäristöjen tulisi olla osana opettajankoulutusta, jolloin tulevilla

kieltenopettajilla olisi mahdollisuus monipuoliseen teknologian opetuskäytön harjoitteluun. Osittain verkko-opetusta jo läpikäydäänkin opettajankoulutuksessa, mutta usein se jää pintaraapaisuksi, eikä muutaman opintopisteen kurssin voi olettaa synnyttävän opettajissa intoa perehtyä menetelmiin ja verkkopedagogiikkaan syvemmin.

Huitun (2003, 73) mukaan sekä oppijan että opettajan rooli on tietokoneen välityksellä tapahtuvassa oppimisessa muuttunut: monet opettajat vierastavat hänen mukaansa toimimista verkkokurssin opettajana. Huitu arvelee syyksi tekniikan pelkoa ja sitä, että opetus muuttuu koneelliseksi ja etäiseksi. Hän listaa myös pelon siitä, ettei koneesta pääse koskaan irti, että työt tulevat kotiin ja on aina oltava saavutettavissa.

2.2 Oppimista edistävä vuorovaikutus verkko-opiskelussa

Hakkarainen (2001, 31) esittelee Carl Bereiterin tiedonrakentamisen teorian, jonka mukaan tietoon ja oppimiseen liittyvien arkikäsitteiden varassa voidaan tuottaa merkittäviä saavutuksia, mutta ne eivät toimi silloin, kun on tarve sopeutua muutoksiin ja tuottaa uusia innovaatioita. Järjestelmällistä tiedon kehittämiseen tähtäävää prosessia kutsutaan tiedonrakentamiseksi. Bereiter määrittelee tietotyön tiedon järjestelmälliseksi luomiseksi ja kehittämiseksi, joka lisää tiedon arvoa. Hänen mukaansa oppiminen voi olla tahatonta, tietoista tai tiedon rakentamista. Jossain määrin kielioppisimulaation ajatus pohjautuu juuri tahattomaan oppimiseen: opiskelija oppii vaikka ei tietoisesti opiskelekaan. Toisaalta opiskelija on hakeutunut kurssille nimenomaan oppiakseen.

Hakkaraisen (2001, 33) mukaan tiedonrakentamisen pedagogiikkaan nojautuvia verkostopohjaisia oppimisympäristöjä kutsutaan tiedonrakentamisympäristöiksi (knowledge-building environments), joissa osallistujien tavoitteena on yhteisen tiedon kehittäminen ja uuden tiedon luominen pikemmin kuin ainoastaan yksilöllinen oppiminen. Taustalla on hänen mukaansa ajatus oppijan roolin muuttumisesta tiedon muistajasta ja hallitsijasta uuden tiedon ja ymmärryksen tuottajaksi ja oletus, että tiedon omaksumista tukee parhaiten sen soveltaminen jonkin ongelman

ratkaisemiseen tai käyttäminen jonkin uuden idean luomiseksi. Hakkarainen (2001, 33) ehdottaakin, että uuden sukupolven digitaalisen oppimateriaalin tulisikin sisältää tiedonrakentamisen välineitä, jotka sallivat käyttäjille uuden tiedon ja ajatusten luomisen. Tällaisia välineitä ovat verkkokurssilla esimerkiksi yhteisesti ratkaistavat ongelmatilanteet sekä verkkovuorovaikutuksen muodoista ainakin keskustelupalstat.

Huitu (2003, 74) kirjoittaa, että opettajajohtoisuudesta on itseohjautuvuuden ylikorostamisen kautta päästy yhteistoiminnalliseen ja lopulta yhteisölliseen oppimiseen, jossa sosiaalinen vuorovaikutus on erittäin tärkeällä sijalla.

Kati Mäkitalo (2006) selvitti tutkimuksessaan juuri vuorovaikutusta ja oppimista verkko-oppimisympäristöissä. Kohderyhminä olivat kolmen ulkomaisen ja kahden kotimaisen yliopiston opiskelijat. Mäkitalon (2006, 83) mukaan verkossa yhteisöllisen oppimistilanteen kannalta on keskeistä yhteisen ymmärryksen rakentuminen osallistujien yhteisten toimintojen kautta. Tämä edellyttää osallistujilta sitoutumista ja tasavertaista osallistumista yhteisölliseen toimintaan. Opiskelijat jakoivat tietoa, olettamuksia, uskomuksia ja tunteita keskenään. Pelkkä tiedon jakaminen ei edistänyt oppimista, vaan osallistujien oli myös kehiteltävä ideoita ja tietoa yhdessä. Tämän tyypisiä tehtäviä ovat meidän kurssillamme ainakin viikon 6 pukujen suunnittelu yhdessä sekä viikon 5 keskustelu kuvista.

Mäkitalon (2006, 66) tutkimuksessa opiskelijoita tuettiin antamalla sellaisia vihjeitä, jotka kiinnittävät opiskelijoiden huomion tehtävän ratkaisemisessa tarvittaviin avainasioihin. Sisältöön kohdistuva ohjaus ja tuki vähentävät Mäkitalon mukaan epävarmuutta. Tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi myös se, että ei-tuetuissa olosuhteissa työskentelevät opiskelijat saavuttivat paremmat oppimistulokset kuin ohjatuissa ja tuetuissa olosuhteissa työskennelleet. Ilmeisesti epävarmuus edisti oppimisen kannalta hyödyllisiä vuorovaikutusmuotoja kuten tiedonetsintäprosesseja. Verkkokurssilla tuen antaminen ei yleensä ole välitöntä, vaan siinä on aina viive. Apuna opiskelijoille annetaan meidän kurssillamme [www-osoitteita](#) sanakirjoihin ja kielioppisivustoille, joilta opiskelija voi halutessaan tarkistaa esim. jonkin

sanan taivutuksen.

Mäkitalon (2006, 61) mukaan oppimistulokset ja ryhmän toimintaan sitoutuminen liittyvät toisiinsa. Yhteisiin tavoitteisiin ja toimintatapoihin sitoutuneet opiskelijat saavuttivat parempia oppimistuloksia kuin heikoimmin sitoutuneet opiskelijat. Mäkitalo (2006, 62-63) kertoo, että sitoutunut opiskelija huomioi muiden ideoita ja ehdotuksia sekä esittää uusia näkökulmia, pohtii ja kehittää niitä yhdessä toisten kanssa. Samalla hän rohkaisee opiskelijoita kannustamaan ja tukemaan toisiaan, koska se on tärkeää myös ryhmän yhteenkuuluvuuden tunteen ja avoimen ilmapiirin luomisessa. Mäkitalo (2006, 64) huomauttaa, että yhteisöllinen oppiminen on enemmän kuin aiheen sisällön oppimista, siinä oppii myös yhteisölliseen toimintaan. Pyrimme omalle kurssillamme käyttämään hyväksemme erityyppisiä pari- ja ryhmätehtäviä, jotta opiskelija kokisi olevansa tärkeä osa yhteisöä ja jotta hän voisi saada muilta apua omiin kysymyksiinsä.

Hakkaraisen (2001, 27) mukaan etätyönä tapahtuva verkko-oppiminen aiheuttaa erityisiä haasteita oppimiselle silloin, kun oppijan on omaksuttava monimutkaisia tietokokonaisuuksia ja opittava soveltamaan tietoa merkityksellisen ongelman ratkaisemiseksi. Hän jatkaa, että tutkimukset osoittavat, että ilman oppimisyhteisön tukea ja opettajan ohjausta virtuaalinen etäoppiminen johtaa lähes aina tavanomaista oppimista heikompiin tuloksiin. Hänen mukaansa tämä johtuu opiskelijoiden motivaatioon, tietopohjaan ja oppimiskokemuksiin liittyvistä eroista, joita yksin verkossa tapahtuva oppiminen korostaa.

Hakkarainen (2001, 21-22) kirjoittaa, että nykyinen kasvatustieteellinen ja oppimispsykologinen keskustelu osoittaa, että oppiminen ei ole vain tiedon hankkimisen, vaan myös osallistumisen prosessi. Oppimisen osallistumisvertauskuva tarkastelee hänen mukaansa oppimista osallistumisena jonkun yhteisön merkityksellisiin toimintoihin. Tästä näkökulmasta oppiminen on yhteisöön sosiaalistumisen ja sen jäseneksi kasvamisen prosessi. Hakkarainen kirjoittaa, että verkko-oppimista tulisi arvioida sen mukaan, millaisia osallistumisen mahdollisuuksia se tarjoaa, eli onko oppijan roolina vain painaa mieleensä ja vastaanottaa tarjottua tietoa,

säädelläänkö hänen toimintaansa etukäteen määrättyjen etenemispolkujen ja vastausvaihtoehtojen välityksellä, millaista tukea oppimisympäristö tarjoaa yhteisön rakentamiselle ja luoko oppimisympäristö uusia mahdollisuuksia tutustua ja olla vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden ja heidän yhteisöidensä kanssa sekä millainen rooli osanottajien omilla ajatuksilla tai tiedoilla on verkkoympäristön toiminnassa

2.3 Verkkopedagogiikasta

Hakkarainen (2001, 20) kirjoittaa, että pedagogisesta näkökulmasta on erityisen huolestuttavaa, että virtuaalista oppimista kehitetään usein vanhojen pedagogisten päämäärien mukaan ilman syvällistä verkkopedagogista tai oppimisteoreettista analyysia. Hän jatkaa, että virtuaalihankkeita tuntuu hallitsevan yritys siirtää oppimateriaaleja ja opetusta verkkoon eräänlaiseksi sisältöjen varaan rakennetuksi etäopetusympäristöksi.

Anne Nevgi (2002) huomauttaa, että verkko-opettajalla pitää olla sisällön tuottamisen, verkko-oppimisympäristön huomioon ottavan oppimisprosessin suunnittelun, palautteen antamisen ja osaamisen arvioinnin, verkkokeskustelun hallinnan ja ohjauksen sekä verkkotekniikan hallinnan taitoja. Hänen mukaansa verkko-opetuksen suunnittelu lähtee pedagogisesta suunnittelusta, jossa verkkokurssin oppimateriaali suunnitellaan ja kirjoitetaan. Samalla pitää huomioida oppimisprosessi ja oma oppimiskäsitys. Seuraavaksi suunnitellaan verkkokurssin rakenne ja päätetään didaktiikasta eli opetusmenetelmistä ja palautteista sekä muusta oppimisen tukemisesta. Lopuksi kurssi arvioidaan ja arvostellaan.

Opetuksessa ja ohjauksessa on Nevgin (2002) mukaan tärkeää vuorovaikutteisuus opettajan ja opiskelijoiden välillä, joustavuus aikarajat huomioiden, helppo saatavuus, itseluottamuksen kasvun tukeminen sekä opiskelun mielekkyyden kokemus. Hyvän oppimisen kriteereiksi hän mainitsee aktiivisuuden, vuorovaikutuksellisuuden, tavoitteellisuuden, konstruktivisuuden, kontekstuaalisuuden, reflektiivisyyden, yhteistoiminnallisuuden ja siirrettävyyden. Hänen mukaansa interaktiivisuus tarkoittaa sitä että oppimateriaalissa on tehtäviä, jotka auttavat oppijoita pohtimaan ja sisäistämään opiskeltavia asioita.

Opiskelutoiminnot voivat Nevgin (2002) mukaan olla aktivoivia ja oppimiseen sitouttavia, jolloin vastuu oppimisesta siirtyy opiskelijoille. Niiden tulee myös mahdollistaa monipuolinen vuorovaikutus ja viestintä. Ongelmaperustainen oppiminen ja tutkiva oppiminen ovat Nevgin mukaan hyviä lähtökohtia verkkomateriaalin suunnittelulle.

Arvioinnin muotoina voivat Nevgin (2002) mukaan olla kurssilaisten kohdalla itsearviointi ja vertaisarviointi. Hän kirjoittaa, että kurssilla tulee olla selkeät tavoitteet, sen tulee aktivoida opiskelijoiden oppimisprosessia, ohjata mutta opettajan tulee kuitenkin välttää autoritaarista tyyliä. Nevgi suosittelee käyttämään lyhyitä ja rakenteeltaan selkeitä tehtäviä ja olemaan palautteessa asiallinen, yksilöllinen ja kannustava.

3 PLADASK I FRAMTIDEN -KIELIOPPISIMULAATIO

3.1 Simulaatio kielenopetuksessa

Simulaatiolla tarkoitetaan tässä yhteydessä lyhyesti sitä, että otetaan uusi henkilöllisyys, jota käytetään kurssin ajan. Simulaatio on jäljitelmä jostakin biologisesta, fysiologisesta, psykologisesta, sosiaalisesta tai teknisestä järjestelmästä tai niiden osasta, yhdistelmästä tai vuorovaikutuksesta. Simulaatiolla tarkoitetaan jonkin todellisen järjestelmän, toiminnan jäljittelyä tavoitteena sitä koskevan sisäisen mallin synnyttäminen käyttäjässä. (Vartiainen 1985.)

Simulaatiossa toiminta tapahtuu ”ikään kuin kaikki olisi totta”, vaikka jokainen tietää, että tilanne ei ole tosi. Simuloinnin perustavoite on päästä mahdollisimman lähelle sitä reaalityodellisuutta, jossa varsinainen toiminta tapahtuu. Mitä enemmän ennalta arvaamattomia ja kontrolloimattomia tekijöitä tilanne sisältää, sitä alempi on reaalitaso. Vaihtoehtona on sellaisen tilanteen simulointi, jossa koko prosessi ei ole etukäteen ennakoitavissa. Tähän ryhmään kuuluva kouluissakin käytetyt tulipalo- ja ensiapuharjoitukset. Silloin jäljitellään tai määritellään vain lähtötilanne. Mahdolliset lisäohjeet saadaan harjoituksen aikana. (Vuorinen 1998, 186-189.) Oma simulaatiomme lukeutuu

sangen selvärajaisesti tähän jälkimmäiseen ryhmään, jossa on paljon tuntemattomia tekijöitä.

Työskentelykieleksi on simulaation ylläpitämiseksi valittu kohdekieli, so. ruotsin/englannin. Tämän voi luonnollisesti tuottaa joillekin opiskelijoille ongelmia erityisesti ruotsin kohdalla, mutta apuvälineiksi tarjotaan nettisanakirjoja ja kielioppilinkkejä. Lisäksi opiskelijat saavat alkuohjeistuksen suomeksi. Linnalan opistossa on kokeiltu kahta eri mallia, joista toisessa opiskelijalle annettava rooli on etunimeä vaille täysin avoin, toisessa melko tarkkaan määritelty. Tällä kurssilla on päädytty ensimmäiseen vaihtoehtoon, jossa opiskelija itse luo itselleen roolihahmon.

3.2 Verkko-oppimisympäristöistä

Jonassenin¹ (sit. Nevgi ja Tirri 2001, 119-120) mukaan mielekkään oppimisen kriteerit ovat seuraavat: aktiivisuus, konstruktivisuus (aiemman ja uuden tiedon yhdistäminen), yhteistoiminnallisuus, intentionaalisuus (tavoitteisiin pyrkiminen), keskustelumuotoisuus ja vuorovaikutteisuus, kontekstuaalisuus (todellisten ja simuloitujen tilanteiden käyttö) sekä reflektiivisyys. Näihin haasteisiin pyrkii simulaatio vastaamaan.

Verkko-oppimisympäristöjen etuina ovat Mannisen² (2000, 30, sit. Huitu 2003, 74.) mukaan ainakin oppilaan oma-aloitteisuuden ja itseohjautuvuuden korostuminen. Opiskelu tapahtuu ainakin osittain joko simuloitussa tai autenttisessa reaali maailman tilanteessa ja opetuksen suunnittelussa korostuu ongelma keskeisyys oppiaineen sijasta. Opiskelu on kokonaisvaltainen pitkä prosessi jaksotettujen lyhyiden oppituntien sijaan ja opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta tukihenkilöksi.

¹ Jonassen, D. 1995. Supporting communities of learners with technology: a vision for integrating technology with learning in schools. *Educational Technology* 35 (4), 60-63

² Manninen, J. 2000. Kurssikoulutuksesta oppimisympäristöihin – aikuiskoulutuskäytäntöjen kehityslinjoja. Teoksessa Matikainen, J ja Manninen, J. (toim.): Aikuiskoulutus verkossa. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus

3.3 Hankkeen tausta

3.3.1 Työryhmä

Työryhmään kuuluvat projektikoordinaattori, FM Päivi Harjusalmi ja tuntiopettaja Säde Kallioinen-Ahonen Linnalan opistosta sekä HuK Renny Virta ja FM Jenni Kolmisoppi Mikkelin kansalaisopistosta. Säde Kallioinen-Ahonen ja Renny Virta laativat englannin kurssin, Jenni Kolmisoppi ruotsin kurssin.

Yhteistyökumppaneina ovat Savonlinnan lyseon lukio ja Haukivuoren lukio, joiden oppilailla on mahdollisuus saada tuotettavista kursseista kurssisuoritus. Lukioiden opettajat osallistuivat kurssien suunnitteluun kartoittamalla lukioon tulevien oppilaiden tavallisimmat kertausta vaativat kielioppiasiat.

Projektiin suoranaisesti osallistuvien opettajien lisäksi Itä-Suomen virtuaalikansalaisopisto järjesti lokakuussa 2005 yhden päivän koulutuksen kaikille kiinnostuneille Mikkelin kansalaisopiston kieltenopettajille vapaasti verkosta saatavissa olevan Hot Potatoes –ohjelman käyttämisessä verkkoharjoitusten tekemiseen. Tarkoituksena oli alentaa kynnystä verkon hyödyntämiseen niiden kieltenopettajien osalta, jotka eivät varsinaisesti opeta verkossa.

Koska projektirahoitus tulee opistojen kautta, jäävät syntyvien kurssien tekijänoikeudet myös Linnalan ja Mikkelin opistoille. Oikeudet koskevat kurssin projektissa syntyvää ensiversiota, joka siirretään rompulle. Oikeudet olisivat myös kunkin kurssin tekijöillä, joilla on oikeus myös muokata kurssia myöhemmin. Sovimme, että muiden tuottamaa tekstiä ei saa kurssimateriaalina käyttää, paitsi asianmukaisen linkin välityksellä. Kukin tekijä pitää kaikille avointa verkkopäiväkirjaa hankkeen edistymisestä raportoinnin helpottamiseksi.

3.3.2 Aikataulu

Kielioppi@!-projektin suunnittelu alkoi vuoden 2004 lopussa. Marraskuussa 2004 haettiin osarahoitusta hankkeelle Opetushallituksesta, josta tuli myönteinen päätös kesällä 2005. Varsinainen työ alkoi elokuussa 2005

yhteisellä suunnittelupalaverilla, jossa tutustuttiin Linnalan opiston aiempiin verkkosimulaatiokursseihin, kerrattiin projektin tavoitteet, keskusteltiin aikatauluista, laadittiin alustavaa juonta sekä keskusteltiin tekijänoikeuksista.

Työryhmän jäsenet valmistelivat juonta ja käsikirjoitusta syyslukukaudella 2005. Lukion opettajilta pyydettiin kommentteja kurssilla käsiteltävistä kielioppiasioista. Käytimme suunnittelussa ja keskustelussa hyväksi Optima-alustan viestipalstaa sekä tallentavaa chatia, kun halusimme reaaliaikaisesti keskustella ajankohtaisista asioista. Kaikkiaan chat-istuntoja järjestettiin talven aikana viisi (3.1., 20.1., 10.2., 5.3., 31.3.). Toukokuun alkupuolella kokoontuimme jälleen kasvokkain keskustelemaan jo tehdystä ja vielä tekemättömistä töistä, lähinnä alkukesän aikana laadittavien harjoitusten rakenteista.

Hankkeen alkuperäinen päättämispäivä on 31.12.2006. Rahoituspäätös saatiin neljä kuukautta odotettua myöhemmin, jolloin hankkeen toteutuksen jäi saman verran vähemmän aikaa. Päätimme kuitenkin yrittää pysyä aikataulussa ja tarvittaessa pyytää OPH:lta lisääaikaa.

Kurssin aikataulu

Kurssi ajoittuu koulun syyslukukaudelle. Tarkkaa ajoitusta emme vielä ole päättäneet, mutta todennäköisimmin yritämme ajoittaa kurssin siten, että sen alku ja päättymisen eivät osuisi koulun jaksojen vaihtumisen kanssa samaan aikaan. Tällä pyrimme minimoimaan opiskelijoiden keskeyttämisen ja edistämään heidän jaksamistaan.

Verkkokurssi suoritetaan täysin verkossa oppituntien ulkopuolisena aikana. Sekä englannin ja ruotsin kurssit tulisivat ainakin ensimmäisenä vuonna pidettäviksi samaan aikaan projektiaikataulun vuoksi. Molemmat pilottikurssit toteutetaan syyslukukaudella 2006, englannin kurssi sekä Moodle- että Optima-alustalla, ruotsin kurssi Moodle-alustalla. Jatkossa kurssien pitämistä koordinoidaan, ettei päällekkäisyys vaikuta opiskelijamääriin ja kurssien toteutumiseen.

3.3.3 Tavoitteet

Projektin tavoitteena oli luoda ruotsin ja englannin 40 tunnin kielioppikurssit, joissa kokeillaan simulaation soveltuvuutta kieliopin opetukseen. Verkossa tapahtuva oppiminen edesauttaa opiskelumahdollisuuksia haja-asutusalueella ja lisää erityisesti tieto- ja viestintätekniikasta kiinnostuneiden oppilaiden kiinnostusta kieltenopiskelua kohtaan.

Tarkoituksena oli lisäksi pohtia kahden eri oppimisalustan, vapaan koodin Moodlen ja kaupallisen Optiman, käyttöön liittyviä ongelmia. Erityisesti materiaalin alustalta toiselle siirtäminen sekä ennestään tuntemattoman Moodlen soveltuvuus simulaatiotyypiseen opetukseen olivat tarkkailun alla. Koska Linnalan opistosta projektiin osallistuvilla opettajilla on ennestään kokemusta englannin ja ruotsin verkko-opettamisesta vuodesta 1997, projektin tarkoituksena oli myös rohkaista ja ohjata Mikkelin kansalaisopiston kieltenopettajia verkko-opetuksen aloittamisessa. Lisäksi tarkoituksena oli pohtia eri oppilaitosryhmien yhteistyötä ja saman materiaalin soveltuvuutta kansalaisopiston ja lukion käyttöön.

Verkkokurssin tarkoituksena on kerrata ongelmallisia kohtia ruotsin kielen kieliopissa simulaation avulla. Tällaisia ovat ainakin epäsäännöllisen ja säännöllisen muodon käyttö, sanajärjestys sekä persoonapronominien eri muodot. Verkkokurssin tehtävät ovat pääasiassa kirjallisia simulaation luonteesta eli verkossa tapahtuvasta toiminnasta johtuen.

Hakkarainen (2001, 19-20) mainitsee että korkeatasoisen oppimateriaalin tai oppimisympäristön tuottaminen verkkoon on hyvin kallista ja yleensä tavanomaiset oppimateriaalit ainoastaan digitoidaan hyödyntämättä multimedian mahdollisuuksia tai tietoverkkojen interaktiivisuutta. Pyrimme tietoisesti välttämään näitä sudenkuoppia, ja haimme jo ennen projektin aloittamista rahoitusta sekä Opetushallitukselta että Itä-Suomen virtuaalikansalaisopisto (ISV) -hankkeelta. Sivustot rakennettiin ISV-hankkeen sivujen alaisuuteen. Saimme kurssin teosta korvausta yhteensä 75 tunnilta, lisäksi maksetaan kurssin pitämisestä 40 tunnilta. Selvää on että tuo tuntimäärä tulee ylittymään, mutta yleensä kurssien tekemisestä ei makseta mitään.

3.3.4 Kohderyhmä

Kieliopin verkkosimulaatiokurssin kohderyhmänä ovat peruskoulusta lukioon siirtyvät oppilaat, joilla on tarve kerrata ruotsin ja/tai englannin peruskielioppia, Yleisten kielitutkintojen ruotsin ja englannin perustason (taitotaso 2) kokeeseen valmistautuvat aikuiset sekä muut näiden kielten peruskieliopin kohentamisesta kiinnostuneet. Opettajan työmäärä pysyy kohtuullisena, kun ryhmään otetaan korkeinaan 10-12 henkilöä. Toisaalta alle viiden opiskelijan ryhmissä pari- ja ryhmätyöskentelyn toteuttaminen voi tuoda käytännön ongelmia.

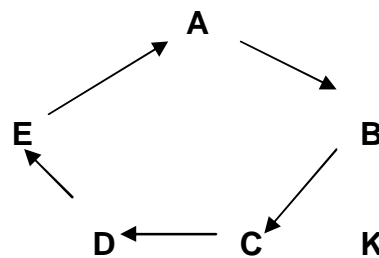
Koska kurssin laajuudeksi on ajateltu noin 40 tuntia, ajallisesti 8 viikkoa, tulee kunkin viikon työmääräksi noin 5 tuntia. Ajankäytöstä ja tehtävien vaadittavasta laajuudesta tulemme antamaan erityisesti lukiolaisille ja muille suoritusmerkinnän saaville tarkat ohjeet: tehtävä suoritettu, kun palautettu teksti yhtenäinen, tarpeeksi pitkä ja määräajassa palautettu. 40 tunnin työmäärää vaativa kurssi soveltuu lukioiden lisäksi esim. ammattikorkeakouluille yhden opintoviikon tai puolentoista opintopisteen kurssiksi.

Opiskelijat luovat itselleen roolin, jolla he esiintyvät kurssilla. Roolihahmojen taustatiedot ovat näkyvillä (matkustajaluettelo), jotta muut kurssilaiset voivat tarkistaa toistensa "taustoja". Roolihahmon luominen on sisällytetty kurssitehtäviin. Pyrimme käyttämään kurssilla hyväksemme opiskelijoiden suorittamaa vertaisarviointia, joka vähentää opettajan työn määrää.

3.3.5 Hankkeen pedagoginen tausta

Kognitiivisen oppimiskäsityksen mukaan opiskelija on omia tavoitteitansa kohti etenevä aktiivinen tiedon hankkija. Tämä toteutuu tässä hankkeessa ainakin siinä mielessä, että opiskelijalle annetaan jokin tehtävä ja joitakin tiedonlähteitä, mutta hänen täytyy jossain määrin itse asettaa itselleen tavoitteet tai ainakin selvittää, millaisen hän haluaa tehtävästä tehdä ja sen jälkeen etsiä tarvittava tieto ja muokata se sopivaan muotoon. Esimerkiksi kelvannee kurssin loppupuolelle suunniteltu haastattelun tekeminen, jossa opiskelijalle osoitettiin toinen kurssilainen, jota hänen tulee haastatella. Hänen

tulee siis itse keksiä kysymykset, joita ohjataan tehtävänannolla jonkin verran. Tarkoituksena on että opiskelijan tuotoksesta saadaan esille monipuolisesti eri kielioppiasioita, jolloin tehtävä toimii eräänlaisena loppukertauksena eri kielioppiasioiden suhteen. Tehtävä rakennetaan piirimuotoon (ks. kuvio 1), jolloin opiskelijan haastateltava on eri henkilö kuin se, joka häntä itseään haastattelee. Tällä vältetään se, ettei tehtävän teko ole kiinni yhdestä ihmisestä, vaan kaikilla on jotakin tekemistä, vaikkei vastapuoli omia hommiaan samassa aikataulussa hoitaisikaan.

Kuvio 1. Piirityöskentely.

Kognitiivista oppimiskäsityksen mukaan oppiminen ei ole vain tiedon jakamista ja vastaanottamista, vaan opiskelijan oman ajattelun tulosta. Opiskelija kehittyy oppijana, tuntee ja muuttaa oppimisstrategioitaan, kun tarvitaan ja osaa arvioida itseään. Opiskelijalta siis edellytetään itsearviointia. Opettajan tehtävänä on ohjata oppimista ja kehitystä oikeaan suuntaan. Kognitiiviseen käsitykseen oppimisesta kuuluvat myös yhteistoiminnallisuus, soveltaminen ja ongelmanratkaisu. Opettajan laatima oppimateriaali edellyttää yllämainittuja opiskelutapoja. Hänen antamansa palautteen tulisi olla yksilöllistä ja kattaa ongelmanratkaisutaitojen yms. henkilökohtaisten prosessien arviointi. Moodle-alustaa käytettäessä yksilöllinen palaute toteutuu, sillä jokaisella opiskelijalla on omat tunnukset kurssille, ja opettaja voi kohdentaa palautteensa näkymään vain opiskelijalle itselleen.

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan opettaja ei siirrä tietoa opiskelijalle, vaan kannustaa tätä ajattelemaan ja tekemään itse. Tämä puolestaan on mielestäni eräs verkko-oppimisen peruseriaatteista: kun opettaja ei olekaan vieressä vahtimassa, on opiskelijan pakko ottaa aloite omiin käsiinsä. Toisaalta opiskelija voi tehdä kurssista oppimistehtävien rajoissa hyvin oman näköisensä. Opettaja on asiantuntija, kannustaja ja ohjaaja ja oppiminen on oman käsityksen muodostamista opittavasta asiasta,

vanhan ennakkokäsityksen muokkaamista. Niiden opiskelijoiden, joilla on vaikeuksia ko. aineessa, tulokset riippuvat vain siitä, etteivät he viitsi rakentaa tietoa, vaan pyrkivät omaksuma sen sellaisenaan, rakentamatta omaa käsitystään. Opiskelijalla on siis itsellään suuri vastuu omasta oppimisestaan. Vastaavasti opettaja ei voi loppuun saakka ennustaa kuinka kurssi kehittyy, sillä opiskelijat tekevät kurssista aina oman näköisensä. Vaikka tämä tuokin tullessaan haasteen sisällön ja ennen kaikkea oppimistehtävien suunnitteluun, on se myös eräs simulaation vahvoista puolista: yksikään kurssi ei ole täysin samanlainen kuin edellinen.

Oman projektimme taustalla on myös ajatus tutkivasta ja osittain myös ongelmalähtöisestä oppimisesta. Käytännön tasolla tämä näkyy omalla kurssillamme esimerkiksi siinä, että pyrimme muotoilemaan tehtävänannot mahdollisimman todentuntuiksi tilanteiksi, joissa usein on jokin konkreettinen ongelma ratkaistavaksi. Ongelmaperusteisen ja tutkivan oppimisen piirteitä ovat dialogisuus, eli ratkaisuja pyritään etsimään oppimisyhteisön sisäisen keskustelun ja vuorovaikutuksen kautta, ongelmanratkaisussa tarvittavan tiedon selvittäminen sekä ryhmätoiminta.

Hakkarainen esittää (2001, 40-41) että tutkivan verkko-oppimisen ongelmia ovat tällä hetkellä se, että ilman opettajan voimakasta tukea oppiminen ei näytä johtavan merkittäviin oppimistuloksiin. Hakkaraisen mukaan opettajan ohjaavan roolin merkitys korostuu erityisesti silloin, kun oppijoilla ei ole mahdollisuutta saada oppimisyhteisön välitöntä tukea. Lisäksi hän nostaa (2001, 42-43) esille sen, että tulisi kehittää sellaisia välineitä, joiden avulla käyttäjä voi olla tietoinen muiden käyttäjien toiminnasta, esimerkiksi tiedon siitä, ketkä muut ovat "on-line", mitä he ovat tekemässä ja millaisia aikomuksia heillä on. Lopuksi Hakkarainen (2001, 45) toteaa, että yhteiskunnallisen tasa-arvon toteuttamiseksi kansalaisten pääsy tietoverkkoihin tulee saada universaaliksi oikeudeksi.

Kaikkiaan verkkokurssimme tuskin edustaa puhtaasti mitään oppimiskäsitystä, vaan se on osiensa summa. Se ei ole verkkoon tuotu oppikirja, vaan jotakin, joka elää tekijöidensä mukana, lähinnä jonkinlainen raami tai kokoelma ohjeita, tehtäviä ja tietoa, joita jokainen voi käyttää. Näiden avulla tavoitteet

pitäisi saavuttaa. Tavoitteet on alunperinkin määritelty väljästi, jotta ne voidaan saavuttaa eri tasoista lähtökohdistakin. Tarkoituksena ei ole myöskään tasapäistää siten, että kaikilla kurssilaisilla olisi samat tiedot ja taidot kurssin päättyessä. Kurssilla opiskelija siis vastaa työstään itse ja opettaja ohjaa tilanteesta riippuen vähän tai vähän enemmän.

3.4 Työn suunnittelu

3.4.1 Juonesta käsikirjoitukseksi

Elokuisessa yhteispalaverissa päädyimme useiden ehdotusten jälkeen käyttämään juonen perustana aikakonetta, jolla voi ”konkreettisesti” siirtyä aikamuotojenkin välillä. Matkalla kohdataan ongelmia: aikakone menee rikki tai joudutaan lukkojen taakse (avain saadaan ratkaisemalla tehtävä). Simulaatiossa ei saisi viitata kielioppiin, vaan sen tulisi olla tehtävään sisäänkirjoitettuna. Opiskelijan avuksi kuitenkin annetaan verkkokielioppilinkki, josta hän voi tarkistaa kuinka ko. muotoa käytetään.

Kurssi koostuu viikkokohtaisista tehtävälaatikoista. Jokaisen viikon tehtävässä selitetään tilanne (motivointi), johon opiskelija reagoi viestimällä ja annetaan palautetta. Pyrimme tekemään mahdollisimman monelle viikolle sekä kaikille yhteisiä (pakollisia) että vapaaehtoisia lisätehtäviä. Kullekin viikolle tulee viimeinen palautuspäivä.

Palautuspäiväksi on määritetty torstai-ilta, jolloin opettajalla on perjantai ja viikonloppu (jolloin ei yleensä ole opetusta) aikaa tarkastaa opiskelijoiden palauttamat tehtävät ja kommentoida niitä. Uuden viikon tehtävät tulevat opiskelijoille näkyviin perjantaina. Kommentoijana ei kurssilla ole opettaja vaan kokeeseen osallistuva kielestä kiinnostunut hahmo, joka auttaa osallistujia kieleen liittyvissä ongelmissa. Tällä koetetaan pitää yllä simulaatiota, kun ei käytetä oikeita nimiä, vaan opettajallakin on rooli. Arvosanan tai kurssisuoritusmerkinnän saavilla myöhästymisiä ei sallita kuin poikkeustapauksissa, muuten tehtävää ei arvostella. Tällä yritetään vähentää opettajan työtaakkaa ja stressiä.

Seuraavassa taulukossa esittelen kurssin aikataulutetun käsikirjoituksen

5, pal. 19.10.	yrittävät tulevaisuuteen, katastrofi, käyttäytymis-ohjeet ja kutsu juhliin	- kapteeni jää henkseleistään kiinni alukseen - ohjeiden luku	keskustelu parin kanssa kuvista (molemmilla oma kuva, pitää sopia tapaamispaikka)	paritehtävä	prepositiot, sanajärjestys, adjek.+ subst. (kokoava tehtävä), paikan kuvaus, substantiivin (epä)määr. muoto	juttu haverista, kuvia edellisvuoden juhlista, juttu/mainos puvuista	substantiivin muodot	mainos juhlista "spaceTV"
OBS	SYYSLOMAVKO	tässä, silloin	ei tehtäviä					
6, pal. 2.11.	pelastusyritys epäonnistuu, uusi suunnitelma: juhliin!	- kapteeni yrittää pelastaa, - pukujen suunnittelu	sopiminen tapaamisesta parin kanssa	itsenäinen, paritehtävä	sanajärjestys, adjek.+ subst. (kokoava tehtävä),	uutinen epäonnistuneesta pelastusyrityksestä	vaatteita	juttu spaceTVssä "vakoilijoista" sekä naamiaisista
7, pal. 9.11.	pieleen meni: pelastusalus ja kapteeni päätyvät planeetalle. Pidätys ja miliisin kuulustelu	kysymyksiin vastaaminen pareittain (pidätettiin parin kanssa); kirjoittaminen tyypillisestä päivästä	tiedote: ovat joutuneet pidätetyiksi, kommunikaattorit viedään	itsenäinen, paritehtävä	kysymykset, kokoava tehtävä, aikamuodot ja ajanilmaukset, passiivi?	juttu pidätyksestä	työ/opiskelu ?	planeetan media on kiinnostunut muukalaisista, pyytävät kertomaan päivästä
8, pal. 16.11.	aikakone on rikki (kapteeni toholoi ed. viikolla), alienit auttavat omalla kehittyneellä aluksellaan, lopulta pelastuvat	haastattelun teko ja anto sekä jutun kirjoittaminen palautteen anto	kapteenin viesti, selittää jäähyväiset, ECAn päätös kapteenin erottamisesta	piiri (kiertoaastattelu)	kokoava tehtävä	juttu epäonnistuneesta pelastusyrityksestä julkaistavat haastattelut, juttu onnellisesta lopusta		ohjeet kurssisuorituksen saamisesta, palautelomake
	linkkejä sanakirjoihin ja kieliooppiin							

3.4.2 Kielioppisisältöjen valinta

Kielioppisisältöjä valittiin juonen kehittyessä. Koska rakensimme yhtä aikaa englannin ja ruotsin kursseja, olimme valinneet taktiikaksemme yhtenäisen juonen eli aikamatkan, jota yhdessä veimme eteenpäin. Kielioppiasioiden valitseminen oli luonnollisesti tehtävä erikseen molemmissa kielissä, sillä kokemusten mukaan eri kielissä eri asiat tuottavat ongelmia. Apuna tässä vaiheessa meillä oli yhteistyöluokioiden opettajat, jotka kirjasivat omien kokemustensa pohjalta ylös sellaisia kielioppiasioita, jotka ovat perinteisesti tuottaneet vaikeuksia lukioon siirtyville opiskelijoille.

Kurssille linkitetään opiskelijan avuksi valmiita kielioppeja, joten sääntöjä ei tarvitse kirjoittaa uudelleen, jolloin opiskelija voi tukeutua niihin kaivatessaan apua.

3.4.3 Käytännön ongelmia

Seuraavassa käsittelemme muutamia eteen tulleita käytännön ongelmia. Käytännön toteuttamisen kannalta hyvin hankalaksi osoittautui ”kommunikaattori”. Sen oli tarkoitus olla viestintäväline, joka toimisi

kännykän tavoin, eli että sillä voisi pitää yhteyttä paitsi muihin kokeeseen osallistuviin, myös tukikohtaan, ja että se ilmoittaisi uusista viesteistä. Aluksi yritin luoda keskustelupalstan, mutta sen ongelmaksi muodostui se, ettei se ilmoita lukemattomista viesteistä. Hieman parempi versio on tallentava chat-pohjainen, mutta Moodle ei ilmoita sinnekään tulleista lukemattomista viesteistä. Sekä chat että keskustelupalsta myös kertovat, kuka viestin on lähettänyt. Jossain tilanteissa anonyymiys olisi käyttökelpoinen ratkaisu, esim. silloin kun halutaan lähettää opiskelijoita hämmentäviä viestejä.

Toinen edelleen ratkaisematon ongelma on se, miten opiskelijat ovat päätyneet kurssille – alussa suunnittelimme, että heidät olisi esim. arvottu osallistumaan kokeeseen. Tämä ongelma varmasti ratkeaa kevään aikana, kun suunnittelemme, millaisen mainostekstin laitamme opistojen esitteeseen.

Optimassa on mahdollisuus **sähköpaimeneen**, joka kertoo kun alustalle on tullut uusia viestejä. Kun teimme moodle-kurssin tehtäviä, projektikoordinaattorimme Päivi sai pariin otteeseen Moodlen lähettämiä viestejä, joissa muistuteltiin, että hän on liittynyt kurssille ja kerrottiin mitä seuraavaksi pitäisi tehdä. Kysyin asiasta Mikkelin kaupungin moodle-neuvoja Jarkko Sanisalolta, ja hän arveli että osallistuja itse oli ensin liittynyt kurssille, sitten eronnut sieltä ja liittynyt uudelleen ja siksi olisi saanut saman viestin kahteen kertaan.

Pohdimme **erilaisia suoritusvaatimuksia** ja sitä, pitäisikö ensimmäisen kirjeen olla erilainen lukiolaisille ja muille. Myös kielten erilaisuutta tulee vielä tarkemmin pohtia ja täsmentää käsiteltäviä kielioppiasioita.

Lisätehtävien suorittamisen tarkistamiseen ei ole mitään keinoa, mikäli ne toteutetaan suunnitelman mukaisesti HotPot-harjoituksina. Suunnittelimme, että jokaisen tehtävän suoritettuaan opiskelija voisi saada vihjekirjaimen, joista sitten koottaisiin ratkaisu. Samalla voitaisiin tarpeen vaatiessa kontrolloida, miten paljon lisätehtäviä opiskelija on tehnyt.

3.5 Moodlen ja Optiman vertailua

Käytössämme on siis kaksi erilaista oppimisympäristöä, kaupallinen Optima ja vapaan koodin Moodle. Mannisen (2001, 54) mukaan oppimisympäristö voidaan nähdä fyysisen tai virtuaalisen paikan tai tilan lisäksi myös ihmisten muodostamaksi yhteisöksi, joka muodostaa oppimista tukevan, vuorovaikutuksessa olevan verkoston.

Moodle on ilmainen, avoimen lähdekoodin oppimisalusta, joka soveltuu erilaisille käyttäjäryhmille erilaisiin käyttötarkoituksiin. Meidän kurssimme on rakennettu Itä-Suomen virtuaalikansalaisopiston sivujen alaisuuteen.

Oppimisalusta on saanut alkunsa Australiassa. Moodlen tarkoituksena on tukea aktiivista tiedon etsimistä ja yhteistoiminnallisuutta oppimisessa. Taustalla on myös halu yhdistää teknologia ja pedagogiikka mahdollisimman tehokkaasti.

Moodlen tekijänoikeudet on suojattu, mutta käyttäjä voi kuitenkin vapaasti muokata, kopioida ja käyttää Moodlea, kunhan lähdekoodi jaetaan eteenpäin toisille käyttäjille.

Moodle -oppimisalusta sisältää käyttäjä-, kurssi- ja tiedostohallinnoinnin ja tarjoaa useita erilaisia käyttäjätasoja. Verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta tukemassa Moodlella on työkaluina keskustelualue, chat reaaliaikaiseen keskusteluun tallennusmahdollisuudella sekä vuoropuhelu kahden tai useamman käyttäjän kahdenkeskiseen viestintään.

Moodleen voidaan tuoda aineistoa joko ympäristön ulkopuolelta tai aineisto voidaan laatia ympäristön sisällä Moodlen omalla HTML -editorilla. Moodle tukee ympäristön ulkopuolelta tuotavia kaikkia yleisimpiä tiedostoformaatteja.

Arviointi voidaan tehdä joko numeerisesti tai sanallisesti valmiita arvosanoja tai avointa palaute-mahdollisuutta käyttäen. Opiskelijan seuranta varten opettajalla on työkalu kurssin tapahtumien seurantaan tai yksittäisen opiskelijan seurantaan.

Linnalan opistolla on verkko-oppimisalustana käytössään maksullinen Discendumin tuottama Optima -eLearning hotelli. Optima eroaa ulkoasunsa ja käytön puolesta Moodlesta mm. siinä, että siinä käyttäjä saa automaattisesti oman kansion käyttöönsä, kun hänen käyttäjätunnuksensa luodaan tai tuodaan ympäristöön. Linnalan Optiman käyttöä tukee taloudellisesti Kansalais- ja työväenopistojen liitto (Ktol). Optimassa on mielestäni Moodlea paremmat käyttöohjeet suoraan käyttäjän luettavissa.

Yhteistä sekä Moodlelle että Optimalle on se, että niissä käyttäjä (opettaja) kokoaa itselleen tiedostokirjaston, josta tiedostoja voi siirtää (monistaa) useille kurseille, jolloin vältetään tekemästä samaa työtä moneen kertaan. Optimassa materiaalia voidaan tuottaa myös tiimityönä usean opettajan käyttöön. Moodlelessakin tämä on mahdollista, mikäli samalle kurssille on ilmoitettu useampi opettaja. Kummassakaan oppimisympäristössä alustalle tuotavan materiaalin suhteen ei juuri ole rajoituksia, vaan käyttäjät voivat viedä ympäristöön kaikki haluamansa teksti-, ääni-, kuva- ja videotiedostoformaattit. Moodlen keskustelupalstalle lähetettyä viestiä voi lyhyen ajan sisällä muokata, mikä mahdollistaa sen, että kirjoitusvirheet tai muut puutteet voi korjata ennen kuin muut sen ehtivät nähdä.

4 LOPUKSI

4.1 Mitä opimme tästä

Kiviniemi (2001, 74-75) kirjoittaa, että verkko-opintojen yhteydessä painotetaan usein opiskelijan itseohjautuvuuden merkitystä. Hänen mukaansa opiskelun katsotaan tapahtuvan avoimessa oppimisympäristössä, jolloin opiskelijalla on ratkaisuvalltaa oman työnsä suunnitteluun, ajoitukseen ja toteutukseen. Vastaavasti opettajan tehtävä on ohjata ja ylläpitää prosessia. Tämä suhde toteutuu jossain määrin meidänkin kurssillamme, vaikka etukäteen onkin vaikea tietää, kuinka paljon ohjausta opiskelijat tulevat tarvitsemaan ja kehittävätkö he juonta ajattelemaamme suuntaan. Samoin on vaikea arvioida, millaisia teknisiä ongelmia opiskelijat kohtaavat. Olemme koettaneet miettiä, millaisia ohjeita opiskelijat tarvitsevat kurssin suorittamiseksi, ja kuten Kiviniemi (2001, 75) ehdottaa, myös millaista ohjeistusta itse verkkoympäristöön voidaan laatia opintojen tueksi, millaisten

materiaalien ja tehtävien avulla oppimista halutaan saada aikaan ja millaiset ovat pedagogiset järjestelyt. Kiviniemen (2001, 82) mukaan on oleellista suunnitella, miten verkko-opetusmateriaali ohjaa opiskelijaa itsearvioivaan ja kriittiseen opiskeluprosessiin. Hänen mukaansa opiskelijat olisi saatava ajattelemaan ja olemaan aktiivisia oppimisensa suhteen.

Päätimme luoda itsellemme myös opiskelijan oikeuksin varustetun hahmon, jotta näkisimme luomamme verkkokurssin opiskelijan näkökulmasta. Lisäksi oikoluemme toistemme töitä jotta voisimme kitkeä kirjoitus- ja kielioppivirheet mahdollisimman vähiin. Toisaalta omat opiskelijahahmomme voivat myös tuottaa virheellistä tekstiä.

4.2 Kokemuksia projektioppimisesta

Olemme tehneet tätä projektia työryhmäni kanssa verrattain pitkään. Mielestäni pitkä suunnittelu-aika on ehdoton edellytys hyvän kurssin syntymiselle. Verkon välityksellä kurssin tekeminen ei luonnollisestikaan ole samanlaista kuin kasvokkain työskenteleminen. Yhteinen työskentelymme alkoi yhteispalaverilla, mikä on mielestäni hyvin tärkeää, etenkin kun en muista tekijöistä ollut aiemmin tavannut kuin yhden. Tuossa palaverissa opimme toistemme työskentelytavoista ainakin jotain, vaikka myöhemminkin ymmärtämisvaikeuksia toki tuli. Osittain niistä voi syyttää verkkoviestintää, jossa itsensä ilmaisemisen tulee olla todella yksityiskohtaista – onhan selvää että kirjallisessa viestinnässä väärinymmärtämisen vaara on suullista viestintää suurempi.

Oppimispäiväkirjan kirjoittaminen on ollut itselleni yksi tapa säilyttää ”langat käsissäni” ja hahmottaa missä vaiheessa olemme menossa. Vielä sitäkin parempi tapa on ollut chat-keskutelumme, joissa olemme pohtineet ajankohtaisia avoimia kysymyksiä ja etsineet ratkaisuja ongelmiin. Paras tapa oppia verkkosimulaation tekemistä lienee kuitenkin yrittäminen ja erehtyminen – eikä lopputuloksesta kuitenkaan voi ennen ensimmäisen kurssin päättymistä sanoa juuri mitään. Toki on huomattava että kurssin osallistujatkin vaikuttavat kurssin vuorovaikutteisuuteen ja lopputulokseen huomattavan paljon.

4.3 Tulevaisuuden kehittämiskohteita

Opiskelijoista yhä suurempi osa on ns. erityistä tukea tarvitsevia. Itsenäinen verkko-opiskelu voi sopia sellaiselle, jolle opettajan luennointi ei kerta kaikkiaan sovi. Rakentamalla verkkokurssin annamme mahdollisuuden oppimiseen uudella tavalla, joka ainakin aluksi voi uutuuden viehätökselläänkin saada asiasta piittaamattomankin opiskelemaan kielen kannalta elintärkeitä sääntöjä.

Tulen varmasti kehittämään omaa verkko-osaamistani ja eri tyyppisiä verkkokursseja tulevaisuudessakin. Tällä hetkellä simulaatio ajatuksena tuntuu hyvältä tavalta. Mielestäni erityisesti opiskelijan itsearviointia tulee kehittää, jotta opiskelija todella olisi tietoinen omasta tasostaan ja tavoitteistaan sekä kehittymisestään kurssin aikana. Myös verkkokurssin arviointi ja arvosanan antaminen ovat opettajan kannalta vaikeita asioita. Toki kirjallisia tuotoksia voidaan arvioida perinteisesti numeroarvioinnilla, mutta mielestäni verkkokurssilla tulisi olla mahdollisuus myös entistä parempaan kehittymisen arviointiin, etenkin jos on kyseessä on pidempikestoinen kurssi.

Tätä simulaatiota kehitettäessä mieleen on tullut paljon ideoita tulevia kursseja varten. Mahdollisia voisivat olla esimerkiksi historiallinen seikkailu halki Pohjoismaiden tai kulttuurikurssi, joita voisi tarjota omassa toisen asteen ammatillisessa oppilaitoksessani myös valinnaiskursseina. Samoin tämän kielioppisimulaation pohjalta voisi kehittää ammatillisen toisen asteen tarpeisiin paremmin soveltuvan simulaation. Kieliopin kyseessä ollessa on mielestäni erityisen huolellisesti mietittävä, mitä kielioppiasioita voidaan sisällyttää ja miten niihin ohjataan.

5 LIITTEET

LIITE 1, opiskelijoille lähetettävä kirje

SÄILYTÄ TÄMÄ KIRJE KOKO KOKEILUN AJAN! VÄLKOMMEN TILL PLADASK I FRAMTIDEN!

Sinulla on nyt ainutlaatuinen mahdollisuus osallistua mullistavaa, *huippusalaiseen* kokeiluun! Kokeilun järjestäjinä ovat Euroopaan kosmotekninen järjestö ECA sekä Tukholman Kosmotekninen korkeakoulu (KTHS). KTHS on osallistunut kokeiluun ja avaruusaluksen rakentamiseen ja on kutsunut pohjoismaisen ryhmän testaamaan sitä. Koska KTHS on kokeilun vastuullinen järjestäjä, kokeilun kielenä on ruotsi. Tästä eteenpäin kokeilussa toimitaan siis ruotsiksi. Päästäksesi mukaan kokeiluun sinun on laadittava ruotsinkielinen hakemus. Tämän voit tehdä osoitteessa <http://www.isv-opisto.net/moodle/login/index.php>. Kirjaudu Moodle-ohjelmaan henkilökohtaisella salanimellä ja salasanalla:

Salanimesi:

Salasanasi: grammari

Salanimesi toimii koodinimenä kurssin ajan. Voit halutessasi muuttaa sitä Moodlessa. Linkki tietojen muutokseen löytyy etusivulta, vasemmasta yläkulmasta (muokkaa tietoja).

Mikäli hakemuksesi hyväksytään, saat toimintaohjeet myöhemmin sähköpostiisi. Säilytä tämä kirje mahdollista myöhempää käyttöä varten. Mikäli matkan varrella tarvitset apua, voit lähestyä kokeilun johtoa.

Ohjelman etusivulta löydät ensimmäisen tehtäväsi. Alussa sinun tulee keksiä itsellesi uusi henkilöllisyys. Tarkemmat ohjeet löydät tehtävästä. Moodlessa voit liikkua yläaidan sinisen palkin linkkien avulla. Joissakin näkymissä pääset paikasta toiseen myös oikean yläaidan vetovalikon kautta. Käyttöohjeita löydät sivun yläaidasta kohdasta [Hur använder man de här sidorna?](#)

Laitteistovaatimukset

- Käyttöjärjestelmänä Unix, Linux, Windows, Mac OS X
- selainvaatimukset: Explorer 5.5 tai uudempi, Mozilla 1.6., Netscape, Opera

Ilmoittautuminen ja muita muistutuksia

Jos et ole jo ilmoittautunut, ilmoittaudu osoitteeseen pladask@jossain.com viimeistään **12.9.2006**. Kurssi alkaa maanantaina 18.9.2006, jolloin ensimmäiset tehtävät ovat luettavissa verkkosivuilla. Kurssi päättyy maanantaina 13.11.2006, jolloin viimeiset kommentit ovat luettavissa. Saat joka perjantai uudet tehtävät, ja perjantai on pääsääntöisesti myös viikon tehtävien viimeinen palautuspäivä. Palautusohjeet annetaan kunkin viikon ja sen tehtävien yhteydessä. **Jos tiedät, että et jollain viikolla pysty tekemään tehtäviä, ilmoita siitä etukäteen!**

Lukio-opiskelijat: Saadaksesi 1 opintoviikon suorituksen kurssista, sinun tulee palauttaa *kaikki* annettavat pakolliset tehtävät viimeistään viimeisenä palautuspäivänä. Kirjallisten tehtävien yhteydessä ilmoitetaan vähimmäispituus, jota on noudatettava.

LIITE 2, Mainos kansalaisopistojen esitteessä

PLADASK I FRAMTIDEN

8 viikon intensiivinen nettikurssi, jonka aikana kertaat ja täydennät ruotsin kieliopin osaamistasi. Kurssi harjoittaa keskeisiä kohtia ruotsin kieliopista, ja se kattaa peruskoulun oppimäärän ja yleisten kielitutkintojen perustason vaatimukset. Kurssi toteutetaan ns. simulaationa, mikä tarkoittaa, että sinua odottaa jännittävä mielikuvitusseikkailu. Pysyäksesi mukana seikkailussa sinulle annetaan viikoittain erilaisia tehtäviä, joita tehdessäsi kieliopin salat kertautuvat ja aukenevat. Kurssilla mukanaolo vaatii sinulta noin 5 oppitunnin työmäärän joka viikko. Tule oppimaan ruotsia hausalla ja mielenkiintoisella tavalla! Ilmoittautumiset sähköpostilla osoitteeseen pladask@jossain.com.

LIITE 3, kurssin etusivu osoitessa

<http://www.isv-opisto.net/moodle/course/view.php?id=17>

The screenshot shows a web browser window titled "Kurs: Pladask i Framtiden - Microsoft Internet Explorer". The address bar shows the URL <http://www.isv-opisto.net/moodle/course/view.php?id=17>. The page content is in Swedish and features a blue-themed layout.

Page Header: Kurs: Pladask i Framtiden - Microsoft Internet Explorer. Du är inloggad som Jenni Kolmisoppi (Logga ut).

Main Content:

- Personer:** Deltagare, Grupper, Redigera profil.
- Ämnesdisposition:**
 - VÄLKOMMEN till de hemliga sidorna av experimentet Pladask i Framtiden!
 - Personalen vill hjärtligt välkomna Dig till en spännande äventyr!
 - Tid&Resnyheter nätupplagan
 - Frågor?
 - Diskussion
 - Hur använder man de här sidorna?
 - Här hittar du nyttiga länkar:
 - Gratis ordbok
 - Skoldatanätets lexikon
 - Svenska akademiens ordbok
- Senaste nytt:** Lägg till ett nytt ämne... (Inga nya inlägg ännu)
- Användare som är online just nu:** (De senaste 5 minuterna) Jenni Kolmisoppi
- Senast aktivitet:** Aktiviteter sedan fredag, 5 maj 2006, 12:03. Full rapport angående senaste aktiviteter.
- Nya användare:** Päivi Harjusalmi
- Nya journalinlägg:** 5 maj, 20:26 - Päivi Harjusalmi "Inredning"

Left Sidebar:

- Aktiviteter:** Chatter, Forum, Journaler, Opinionsundersökningar, Resurser, Test, Uppgifter.
- Sök:** Sök forum
- Administration:** Administration

Bottom Section: 1 Vecka 1 Du ska göra övningar till fredagen den 22 september kl 24.00

Taskbar: Valmis, Käynnistä, Raportti - Microsoft..., Kurs: Pladask i Framti..., FI, 13:03

6 LÄHTEET

Hakkarainen, Kai, 2001. Aikuisen oppiminen verkossa. Teoksessa: Sallila, Pekka ja Kalli, Pekka (toim.), 2001. Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena, s. 16-52. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Huitu, Marketta, 2003. Opettaisinko verkossa? Teoksessa: Mela, Marjo ja Mikkonen, Pirjo (toim.), 2003. Suomi kakkonen. Opas opettajille, s. 73-92. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Itä-Suomen virtuaalikansalaisopisto. [viitattu 22.3.2006]

<http://isv-opisto.net/moodle/>

Kiviniemi, Kari, 2001. Autonomian ja ohjauksen suhde verkko-opetuksessa. Teoksessa: Sallila, Pekka ja Kalli, Pekka (toim.), 2001. Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena, s. 74-97. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Moodle. [viitattu 5.3.2006.] <http://www.moodle.fi/>.

Mäkitalo, Kati 2006. Interaction in Online Learning Environments: How to Support Collaborative Activities in Higher Education Settings (Vuorovaikutus verkko-oppimisympäristöissä: Yhteisöllisen toiminnan tukeminen korkeakoulukonteksteissa). Institute for Educational Research, Research Reports 18. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

Nevgi, Anne, 2002. Käytännön kokemuksia verkkopedagogiikasta. [viitattu 5.3.2006.] Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos.

http://balsa.helsinki.fi/~nevgi/html-kalvot/tkk270202_files/frame.htm.

Nevgi, Anne ja Tirri, Kirsi 2001. Oppimista edistävät ja estävät tekijät verkko-opiskelussa. Teoksessa: Sallila, Pekka ja Kalli, Pekka (toim.), 2001. Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena, s. 117-151. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Optima. [viitattu 4.4.2006.] Discendum. <https://optima.discendum.com>

Sallila, Pekka, 2001. Tieto- ja viestintäteknikka aikuiskoulutuksessa.
Teoksessa: Sallila, Pekka ja Kalli, Pekka (toim.), 2001. Verkot ja teknologia
aikuisopiskelun tukena, s. 7-15. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Helsinki:
BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Taalas, Peppi, 2005. Haasteena teknologian integrointi kielenopetukseen.
Suomen kieltenopettajien liiton Tempus-lehti 3/2005, s. 12-14.

Vartiainen, M. 1985. Simulaatio työtaidon kehittäjänä. TKK. Simulaatiot
Opetuksessa Suomen eOppimiskeskus ry. [viitattu 31.10.2005]
<http://www.eoppimiskeskus.net/seminaarit/simulaatio.htm>.

Vuorinen, I. 1998. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille,
kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Suomen Morenoinstituutin julkaisusarja, nro1.
Tampere: Resurssi.